

2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΙΣΤΟΡΙΑ

Γ' Γενικού Λυκείου
Ανθρωπιστικών Σπουδών

Πέμπτη 20 Απριλίου 2023 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

α) Σελ. 23 - 24:

Εθνικές γαίες: Ήταν οι ακίνητες, οι κτηματικές ιδιοκτησίες των Οθωμανών στις περιοχές που περιήλθαν στον έλεγχο του ελληνικού κράτους. Η γη αυτή ανήκε είτε στο οθωμανικό δημόσιο είτε σε μουσουλμανικά ιδρύματα είτε σε ιδιώτες, ως ιδιοκτησία ή ως δικαίωμα νομής (εκμετάλλευσης). Οι περιουσίες αυτές περιήλθαν στην κυριότητα του ελληνικού κράτους «επαναστατικό δικαίω». Για τις ελληνικές επαναστατικές κυβερνήσεις αποτέλεσαν το πρώτο και, ουσιαστικά, το μόνο κεφάλαιο στη διάρκεια του πολέμου, γι' αυτό και χρησιμοποιήθηκαν ως υποθήκη για τη σύναψη δανείων ή ως μέσα εξασφάλισης εσόδων, μέσω της εκποίησης τους. Υπολογίζεται ότι η έκταση των εθνικών κτημάτων ανερχόταν χονδρικά σε 4.000.000 έως 5.000.000 στρέμματα.

β) Σελ. 86 - 88:

Στρατιωτικός Σύνδεσμος: Μυστική ένωση στρατιωτικών που πραγματοποίησε το Κίνημα στο Γουδί στις 15 Αυγούστου 1909, γεγονός που αποτέλεσε τομή στην πολιτική ιστορία της Ελλάδας γενικότερα και των

2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

πολιτικών κομμάτων ειδικότερα, με αιτήματα που αφορούσαν μεταρρυθμίσεις στο στρατό, τη διοίκηση, τη δικαιοσύνη, την εκπαίδευση και τη δημοσιονομική πολιτική. Ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος δεν εγκαθίδρυσε δικτατορία, αλλά προώθησε τα αιτήματά του μέσω της Βουλής. Υπό την πίεση του Συνδέσμου η Βουλή ψήφισε, χωρίς ιδιαίτερη προετοιμασία και συζήτηση, μεγάλο αριθμό νόμων, που επέφεραν ριζικές αλλαγές. Στις 15 Μαρτίου 1910 ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος διαλύθηκε έχοντας επιτύχει τις επιδιώξεις του.

γ) **Σελ. 215:**

Συμφωνία στις Μουρνιές: Οι διαπραγματεύσεις [μεταξύ των επαναστατών του Θερίσου και των Μεγάλων Δυνάμεων] ήταν σκληρές και διήρκεσαν όλο το καλοκαίρι του 1905. Η τελική συμφωνία υπογράφηκε από τον Ελ. Βενιζέλο στις 2 Νοεμβρίου 1905 στο μοναστήρι των Μουρνιών Κυδωνιάς. Εξασφαλίστηκε γενική αμνηστία και οι Μ. Δυνάμεις δεσμεύτηκαν να επεξεργαστούν ένα χάρτη νέων παραχωρήσεων στον κρητικό λαό, αρνούμενες πάντως να επιτρέψουν την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα.

ΘΕΜΑ Α2

- α) Λάθος
- β) Σωστό
- γ) Σωστό
- δ) Λάθος
- ε) Σωστό

2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΘΕΜΑ Β1

Σελ. 167 – 169:

Η άφιξη των προσφύγων αναζωογόνησε και τη βιομηχανία με νέο, ειδικευμένο και φθινό εργατικό δυναμικό, με τη διεύρυνση της καταναλωτικής αγοράς και με τη δράση ανθρώπων με επιχειρηματικές ικανότητες. Στη δεκαετία 1922 – 1932, διπλασιάστηκε ο αριθμός των βιομηχανικών μονάδων. Η πρόοδος όμως δεν ήταν σημαντική, εξαιτίας κυρίως της διατήρησης των παραδοσιακών δομών λειτουργίας τους. Η συμμετοχή των προσφύγων (ως κεφαλαιούχων και ως εργατών) ήταν μεγαλύτερη στην κλωστοϋφαντουργία, την ταπητουργία, τη μεταξουργία, την αλευροβιομηχανία και την παραγωγή οικοδομικών υλικών. Αρκετοί ήταν οι πρόσφυγες που αναδείχθηκαν ως επιχειρηματίες, βιομήχανοι ή μεγαλέμποροι. Οι Έλληνες που προέρχονταν από τα αστικά κέντρα της Μικράς Ασίας και την Κωνσταντινούπολη υπερείχαν σε σύγκριση με τους αυτόχθονες σε επιχειρηματικό πνεύμα, εκπαίδευση, κατάρτιση και προοδευτικές αντιλήψεις. Ο κοσμοπολίτικος χαρακτήρας της ζωής τους, η γνώση ξένων γλωσσών, οι επαφές που είχαν αναπτύξει με την Ευρώπη και η πείρα που διέθεταν τους βοήθησαν, όταν εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα, να οργανώσουν δικές τους επιχειρήσεις ή να στελεχώσουν επιχειρήσεις άλλων, προσφύγων ή γηγενών.

Η άφιξη των προσφύγων επέδρασε και στην ένταξη των γυναικών στον ενεργό πληθυσμό. Το 1930 οι γυναίκες αποτελούσαν την πλειονότητα των εργατών στην κλωστοϋφαντουργία, την καπνοβιομηχανία και τη βιομηχανία ετοιμών ενδυμάτων.

ΘΕΜΑ Β2

α) Σελ. 219:

Αλλά ο Βενιζέλος, ως πρωθυπουργός της Ελλάδας, με το οξύτατο πολιτικό του αισθητήριο γνώριζε ότι δεν είχε φτάσει ακόμη το πλήρωμα του χρόνου **[για την επίλυση του Κρητικού Ζητήματος]**. Στις επίμονες παρακλήσεις των συμπατριωτών του Κρητών απαντούσε αρνητικά και φαινόταν δυσάρεστος. Η σταθερή άρνησή του να επιτρέψει την είσοδο Κρητών βουλευτών στο ελληνικό κοινοβούλιο προκάλεσε στην Κρήτη ισχυρές αντιδράσεις. Αναταραχή εκδηλώθηκε στα τέλη του 1911 και συγκροτήθηκε πάλι στο νησί Επανάστατική Συνέλευση (3 Ιανουαρίου 1912), ενώ άρχισαν να οργανώνονται και ένοπλα τμήματα.

β) Σελ. 250 - 251:

Η πρόταση του Ελ. Βενιζέλου **[να μην συμπεριληφθεί ο Πόντος στο φάκελο των ελληνικών διεκδικήσεων αλλά να παραχωρηθεί η περιοχή στην υπό ίδρυση Αρμενική Δημοκρατία]** προκάλεσε μεγάλη απογοήτευση στους Έλληνες του Πόντου, οι οποίοι στα διάφορα συνέδρια που πραγματοποίησαν στο Μπακού, στο Κρασνοντάρ, στο Βατούμ και στη Μασσαλία, διαμαρτυρήθηκαν έντονα για τη στάση της ελληνικής κυβέρνησης. Πολλά ποντιακά σώματεια έστειλαν τότε τηλεγραφήματα στο Παρίσι για να μεταπέισουν τον πρωθυπουργό, τον οποίο επισκέφθηκε μάλιστα τον Απρίλιο του 1919 ο μητροπολίτης Χρύσανθος. Μετά τη διεξοδική ενημέρωση που έλαβε ο Έλληνας πρωθυπουργός από τον Χρύσανθο, για το Ποντιακό Ζήτημα, αποφάσισε να ενισχύσει τις προσπάθειες των Ποντίων και έδωσε την έγκρισή του στο μητροπολίτη να συνεχίσει την προσπάθεια ενημέρωσης όλων των πολιτικών που έλαβαν μέρος στη Συνδιάσκεψη.

2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ

- α) Θα πρέπει να αξιοποιηθεί το ακόλουθο σημείο του σχολικού βιβλίου:
σελ. 71 - 72: «Στο σύνταγμα καθορίστηκαν ... σε συναίνεση.»

Ενδεικτική απάντηση:

Στο σύνταγμα [του 1844] καθορίστηκαν και οι βασιλικές εξουσίες. Στο πρώτο απόσπασμα από το ιστορικό έργο του Νίκου Αλιβιζάτου, «Το σύνταγμα και οι εχθροί του στη νεοελληνική ιστορία, 1800 - 2010» (δευτερογενής και έμμεση ιστορική πηγή) αντλούνται πληροφορίες σχετικά με τις βασιλικές αρμοδιότητες που προέβλεπε το συνταγματικό κείμενο. Ο μονάρχης χαρακτηρίζεται ως πρόσωπο «ιερό» και «απαραβίαστο» και αποτελεί τον κύριο φορέα προέλευσης και άσκησης της εκτελεστικής εξουσίας. Μεταξύ των σπουδαιότερων [εξουσιών του βασιλιά] ήταν η συμμετοχή του στην άσκηση της νομοθετικής εξουσίας και η αρχηγία του κράτους και του στρατού. Στο ίδιο κείμενο αναφέρεται ότι ο μονάρχης ασκεί την εκτελεστική εξουσία διορίζοντας και παύοντας τους υπουργούς της κυβέρνησης, ενώ συμμετέχει και στην νομοθετική εξουσία με τρόπο άμεσο, προτείνοντας σχέδια νόμων, αλλά και εγκρίνοντας ή απορρίπτοντας τις νομοθετικές προτάσεις των βουλευτών και των γερουσιαστών που, επίσης, συμμετέχουν το νομοθετικό έργο. Όμως, καμία πράξη του [βασιλιά] δεν είχε ισχύ χωρίς την προσυπογραφή του αρμόδιου υπουργού.

Με άλλες διατάξεις κατοχυρωνόταν, με ελάχιστους περιορισμούς, το δικαίωμα της καθολικής ψηφοφορίας για τους άνδρες, ρύθμιση που αποτελούσε παγκοσμία πρωτοπορία. Έτσι, με τον εκλογικό νόμο της 18ης Μαρτίου 1844 αποκτούσαν δικαίωμα ψήφου όσοι Έλληνες είχαν

2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

συμπληρώσει το 25ο έτος της ηλικίας τους και διέθεταν κάποια ιδιοκτησία στο τόπο κατοικίας τους. Το γεγονός, εξάλλου, ότι η ιδιοκτησία αυτή μπορούσε να είναι και κινητή, υπό τον όρο να ήταν «προσοδοφόρος» και «φοροτελής», καθιστούσε τον συγκεκριμένο εκλογικό νόμο επαναστατικό αλλά και πρωτοποριακό σε σχέση με όσα ίσχυαν την ίδια περίοδο τόσο στην Ευρώπη, όσο και στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, κατά τον Νίκο Αλιβιζάτο.

Επιπλέον, στο Σύνταγμα του 1844 οριζόταν η εκλογική διαδικασία, σύμφωνα με την οποία οι εκλογείς μπορούσαν να δώσουν θετική ψήφο σε όσους υποψηφίους ήθελαν, συμπληρώνοντας ψηφοδέλτια, ακόμη και διαφορετικών Συνδυασμών,

Τέλος, προβλεπόταν η ύπαρξη Βουλής και Γερουσίας. Οι γερουσιαστές θα διορίζονταν από τον βασιλιά και θα διατηρούσαν το αξίωμά τους ισόβια. Βάσει της συνταγματικής διαρρύθμισης, ο βασιλιάς έχει δικαίωμα να διαλύει τη βουλή όποτε το κρίνει σκόπιμο, ενώ ο διορισμός των γερουσιαστών συνιστά, σύμφωνα με τον Νίκο Αλιβιζάτο, έμμεση εμπλοκή του βασιλιά στην άσκηση της νομοθετικής εξουσίας.

- β) Θα πρέπει να αξιοποιηθεί το ακόλουθο σημείο του σχολικού βιβλίου:
σελ. 72 - 73: «Το δικαίωμα ... προοδευτικά - συντηρητικά).».

Ενδεικτική απάντηση:

Το δικαίωμα της καθολικής ψηφοφορίας δημιούργησε νέους όρους για την πολιτική και κομματική δράση, καθώς ανοίχτηκε ευρύ πεδίο για τη συμμετοχή πολιτών και κομμάτων στο δημόσιο βίο και διευκολύνθηκε η διεκδίκηση συμφερόντων. Στο γεγονός αυτό, σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε, σύμφωνα με το δεύτερο απόσπασμα από το έργο «Το σύνταγμα και οι εχθροί του στη νεοελληνική ιστορία, 1800 - 2010», το κεκτημένο ότι η αμεσότητα και η καθολικότητα της ψηφοφορίας ήταν

2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

πραγματική και όχι προσχηματική. Οι εκλογείς με την ψήφο τους εξέλεξαν απευθείας τη Βουλή και όχι κάποιο ενδιάμεσο σώμα εκλεκτόρων, από το οποίο θα γινόταν η επιλογή των βουλευτών. Εξάλλου, ο Νικηφόρος Διαμαντούρος στην «Ιστορία του Ελληνικού Έθνους» (δευτερογενής και έμμεση ιστορική πηγή) υποστηρίζει ότι ο ελληνικός λαός, μετά τη θέσπιση του συγκεκριμένου εκλογικού νόμου, θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι συμμετείχε άμεσα στη διακυβέρνηση του κράτους. Ίσως οι φιλελεύθερες πολιτικές διαδικασίες και η λειτουργία κομμάτων να ήταν προϊόν μιας μικρής πολιτικής ηγετικής ομάδας, να μην ανταποκρίνονταν στις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας και να αναπτύχθηκαν κατά μίμηση δυτικών προτύπων, τα οποία στην εφαρμογή τους παραμορφώθηκαν λόγω του μικρού βαθμού ανάπτυξης της ελληνικής κοινωνίας.

Όμως, ανεξάρτητα από τις επιδράσεις δυτικών προτύπων, ο κοινοβουλευτισμός στην Ελλάδα ρίζωσε και ακολούθησε τους δικούς του δρόμους, για να ανταποκριθεί στις ιδιαίτερες ανάγκες, τα προβλήματα και τα αιτήματα της ελληνικής κοινωνίας. Σύμφωνα με την «Ιστορία του Ελληνικού Έθνους», η εγκαθίδρυση κοινοβουλευτικού συστήματος καθιστούσε προσβάσιμη την εξουσία αποκλειστικά στην ηγετική τάξη, η οποία κατά την προηγούμενη περίοδο της απόλυτης μοναρχίας είχε αποκλειστεί από τα πολιτικά πράγματα. Ακόμη, η συνταγματική μεταβολή δεν μετέβαλε τη θέση των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων, η πλειοψηφία των οποίων ήταν αγροτικοί πληθυσμοί. Ωστόσο, οι αγρότες συνιστούν, πλέον, μία ισχυρή ομάδα οπαδών και ψηφοφόρων, τα αιτήματα των οποίων είναι υποχρεωμένοι να λαμβάνουν υπόψη οι εκπρόσωποι της ηγετικής τάξης που διεκδικούν την εξουσία. Εξάλλου, για την πολιτική ενεργοποίηση μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού και για τη σταδιακή συγκρότηση ενός κράτους δικαίου, δεν θα αρκούσε μια διαδικασία μίμησης. Τα κόμματα αποτελούσαν αναγκαιότητα

2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

της εποχής και ανταποκρίνονταν στις ανάγκες των ανθρώπων που τα συγκρότησαν. Πάντως, τα κόμματα αυτής της περιόδου δεν μπορούν να χαρακτηριστούν με σημερινούς όρους (αριστερά-δεξιά, προοδευτικά-συντηρητικά).

ΘΕΜΑ Δ

- α) Θα πρέπει να αξιοποιηθεί το ακόλουθο σημείο του σχολικού βιβλίου:
Σελ. 144, 146: «Ήδη, πριν ... κατέφυγε στη Ρωσία.».

Ενδεικτική απάντηση:

Ήδη, πριν από τον Αύγουστο του 1922, ελληνικοί πληθυσμοί της Μικράς Ασίας (Πόντου, Κιλικίας, Καρπαδοκίας) είχαν εγκαταλείψει τα σπίτια τους και είχαν καταφύγει στη Σμύρνη ή την Ελλάδα. Μετά την καταστροφή της Σμύρνης σειρά είχαν τα Βουρλά, το Αϊβαλί και τα Μοσχονήσια. Διώξεις σημειώθηκαν και στη βορειοδυτική Μικρά Ασία (Προποντίδα και αλλού). Αιχμάλωτοι στρατιώτες και ντόπιοι άνδρες 18 - 45 ετών συγκεντρώθηκαν σε στρατόπεδα και σχηματίστηκαν πορείες αιχμαλώτων και ομήρων προς το εσωτερικό της Μικράς Ασίας. Σύμφωνα με το ιστορικό έργο του Ρενέ Πουώ, «Οι τελευταίες ημέρες της Σμύρνης» (πρωτογενής και έμμεση ιστορική πηγή), με εντολή της τουρκικής στρατιωτικής ηγεσίας συλλαμβάνονται το φθινόπωρο του 1922 όλοι οι άνδρες ηλικίας από δεκαπέντε έως πενήντα ετών με το πρόσχημα ότι είχαν πολεμήσει στο πλευρό του ελληνικού στρατού. Το ίδιο κείμενο επικαλείται μαρτυρίες, σύμφωνα με τις οποίες στη διάρκεια της βίαιης απομάκρυνσης των ελληνικών πληθυσμών προς την ενδοχώρα της Τουρκίας δολοφονήθηκαν 3.000 περίπου αιχμάλωτοι λίγα χιλιόμετρα έξω από την Σμύρνη. Πολλοί πέθαναν από κακουχίες και ασιτία. Εξαντλημένοι, αδυνατώντας να υπακούσουν στις τουρκικές διαταγές, φονεύτηκαν

2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

στον δρόμο προς το εσωτερικό της Ανατολίας. Όσοι επέζησαν έφθασαν στην ενδοχώρα χωρίς τα ρούχα και τα παπούτσια τους, τα οποία τους είχαν κλέψει. Ο συνολικός αριθμός των εκτοπισμένων ηλικίας δεκαοκτώ έως σαράντα πέντε ετών υπολογίζεται σε 150.000.

Στους κατοίκους της Ανατολικής Θράκης δόθηκε προθεσμία ενός μήνα για να εκκενώσουν την περιοχή. Με αυτόν τον τρόπο είχαν τη δυνατότητα να πάρουν μαζί τους όσα μπορούσαν να μεταφέρουν από την κινητή περιουσία τους. Στο ιστορικό έργο «Η Μεγάλη Προδοσία, Ο ρόλος των Μεγάλων Δυνάμεων στη μικρασιατική καταστροφή και στη συνθήκη της Λοζάνης» του Έντουαρντ Χέιλ Μπίρσταντ παρατίθεται η ανταπόκριση του απεσταλμένου της εφημερίδας Daily Telegraph στην Αθήνα, Ότις Σουίφτ (πρωτογενής και έμμεση ιστορική πηγή), ο οποίος επικαλείται τη μαρτυρία αξιωματούχου της Αμερικανικής Οργάνωσης Περίθαλψης για τις συνθήκες άφιξης των θρακιωτών προσφύγων στην Θεσσαλονίκη. Ο Γουίλιαμ Κλουτς περιγράφει ότι οι φτωχότεροι πρόσφυγες περπατούν εξαντλημένοι πλάι στα γαϊδούρια τους, που είναι φορτωμένα με όση από την κινητή περιουσία τους κατόρθωσαν να πάρουν μαζί τους. Αντίθετα, οι πλουσιώτεροι, αφού πέτυχαν να πουλήσουν τις περιουσίες τους, μεταφέρουν με αυτοκίνητα τις αποσκευές και μέρος του νοικοκυριού τους. Ο συνολικός αριθμός των προσφύγων που φτάνουν από την Θράκη, σύμφωνα με την ίδια μαρτυρία, ανέρχεται σε 70.000. Πολλοί από αυτούς αδυνατούν να εξασφαλίσουν προσωρινή στέγαση και αναγκάζονται να κοιμούνται στους δρόμους, στα πάρκα ή στις εκκλησίες της πόλης. Οι Έλληνες της χερσονήσου της Καλλίπολης έφυγαν αργότερα. Συνολικά, το φθινόπωρο του 1922 έφθασαν στην Ελλάδα περίπου 900.000 πρόσφυγες (ανάμεσά τους και 50.000 Αρμένιοι). Περίπου 200.000 Έλληνες παρέμεναν στην Καππαδοκία και γενικότερα στην Κεντρική και Νότια Μικρά Ασία. Αυτοί μεταφέρθηκαν στην

2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

Ελλάδα το 1924 και το 1925 με τη φροντίδα της Μικτής Επιτροπής. Ένα τμήμα των Ελλήνων του Πόντου κατέφυγε στη Ρωσία.

β) Θα πρέπει να αξιοποιηθεί το ακόλουθο σημείο του σχολικού βιβλίου:

Σελ. 253 – 254: «Είναι γνωστή ... αποβιβάσθηκε στη Σαμψούντα.».

Ενδεικτική απάντηση:

Είναι γνωστή η γενοκτονία του αρμενικού λαού το 1915 από τους Νεότουρκους, αλλά δεν είναι γνωστή η μεθοδευμένη εξόντωση των Ελλήνων του Πόντου που είχε τις ίδιες αναλογίες ποσοτικά και ηθικά με τη γενοκτονία των Αρμενίων την περίοδο 1916 – 1923. Ο Χρήστος Αγγελομάτης στο ιστορικό έργο «Χρονικόν μεγάλης τραγωδίας. Το έπος της Μικράς Ασίας» (δευτερογενής και έμμεση ιστορική πηγή) διευκρινίζει ότι η εξόντωση του Ποντιακού Ελληνισμού εξελίχθηκε σε δύο χρονικές περιόδους: αρχικά στη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου πολέμου και εν συνεχεία στη διάρκεια του μικρασιατικού πολέμου.

Από τους 697.000 Πόντιους που ζούσαν το 1913 στον Πόντο, περισσότεροι από 353.000, δηλαδή ποσοστό μεγαλύτερο από το 50%, θανατώθηκαν μέχρι το 1923 από τους Νεότουρκους και τους Κεμαλικούς στις πόλεις και τα χωριά, στις εξορίες και τις φυλακές, καθώς και στα τάγματα εργασίας, τα λεγόμενα «αμελέ ταμπουρού». Το «Χρονικόν» αναφέρει ότι εξοντώθηκαν συνολικά 400.000 Πόντιοι και από αυτούς οι 300.000 δολοφονήθηκαν στη διάρκεια του Μεγάλου Πολέμου.

Η φύση και η μέθοδος της εξαπόλυσης συστηματικών διώξεων κατά των Ελλήνων του Πόντου από τους Νεότουρκους και τους Κεμαλικούς, ενώ έχει πολλά κοινά χαρακτηριστικά με τη γενοκτονία των Εβραίων, έχει δύο βασικές διαφορές, κατά τον Π. Ενεπεκίδη. Δεν έχει καμία ιδεολογική, κοσμοθεωρητική ή ψευδοεπιστημονική θεμελίωση περί γενετικής, ευγονικής και αρίας ή σημιτικής φυλής. Εξυπηρετούσε μόνο τη συγκεκριμένη πρακτική

2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

πολιτική σκοπιμότητα της εκκαθάρισης της Μ. Ασίας από το ελληνικό στοιχείο. Επιβεβαιώνοντας τα παραπάνω, ο Χρήστος Αγγελομάτης τονίζει ότι τις παραμονές των τουρκικών διώξεων ο ελληνικός πληθυσμός σε σύγκριση με τον τουρκικό αποτελούσε πλειοψηφία και ανερχόταν σε 850.000 ανθρώπους ενώ άλλοι 750.000 ανήκαν σε άλλες εθνότητες. Το τουρκικό στοιχείο, σύμφωνα με το ίδιο κείμενο, αριθμούσε μόλις 450.000 ανθρώπους. Οι εξορίες των κατοίκων ολόκληρων χωριών, οι εξοντωτικές εκείνες οδοιπορίες μέσα στο χιόνι των γυναικόπαιδων και των γερόντων -οι άνδρες βρίσκονταν ήδη στα τάγματα εργασίας ή στο στρατό- συνετέλεσαν ώστε πολλοί να πεθάνουν από τις κακουχίες.

Η κατάσταση στην ευρύτερη περιοχή του Εύξεινου Πόντου επιδεινώθηκε, όταν ο ελληνικός στρατός στις 15 Μαΐου 1919 κατέλαβε τη Σμύρνη και ένα μέρος της ενδοχώρας. Ο ίδιος ο Κεμάλ στις 19 Μαΐου 1919 οργάνωσε τη δεύτερη φάση των διωγμών, όταν αποβιβάστηκε στη Σαμψούντα. Αυτή την περίοδο και μέχρι το 1924 εξοντώθηκαν από τους Τούρκους άλλοι 150.000 Έλληνες περίπου.